

آدرهس :

IDJTihad
Constantinople

اوچنجی سنه

ایجتهد

آدرهس :

ایجتهد اداره خانه سی :

شهر امانتی قارشینده دائرہ

مخصوصه در .

سنه لك آبونہ بدلی ۴۰ ، نسخہ سی
۲ غرو شد

آیدہ ایکی دفعہ نشر ایدیلیر اقتصادی ، اجتماعی ، ادبی مجموعه

استقراضاته كندى مقدار نجه اشتراك ايدر .. خلاصه بو
ايكى مؤسسه نك احتياجات حاضره ايله متناسب شكل مالى
واقتصادى سنى تعيين لازمدر. ايشته اسلاف زره ايكى مؤسسه
مليه حاضر لايوب براقشدر . زمانلرده كى يوقسز لغه ؛
هيچلكه باقهرق بزكندى لرى تنقيد ايله پك قيمتدار وقتى
اضاعه ايدرسه ك امين اولملى زكه چوققلر من بى يالكر
تنقيد ايله اكتفا ايتيه چكدر . چالشه لم بوايكى مؤسسه يى
عثمانلىق عالمه لايق اولاجق بر مرتبه ده تشكىل ايدلم .
برشى ايجاد ايدم چك دكلز غربدن اوكرندى كز شيلرى كندى
وسائلمزله تطبيق ايدرسه ك وظيفه ملى بحق ايفا ايتيش
اوله جغمزله شبهه مز اولسون .

۲ نيسان سنه ۱۳۲۸

غ . خلدون

جواب عتاب

(حق غزنه سى معاونين تحريريه سندن دوكتور عبدالله جودت
بكه) سرنامى عثمانلى طب فاكولته سى مداوملردن مقرى كويلي
م . ح . لطفى امضاسى ايله (هدف) غزنه سنك ۱۲ مارت ۱۳۲۸
تاريخلى نسخه سنده منتشر آچيق مكتوب عتاب آلوده جواب در :

محترم افندم :

اظهارى ايچين سبب ظهور ايتمه مش اولان بعض
افكار وحسياته بير مجراى انكشاف آچديكز . هر حقك
ظهورنده اولد ينى كى بوندن ده خلق ايچين خير وفائده
اميد ايدمرك محظوظ اولورم و :

بيكانلر عتابى اثر سزدى شيمدى ، آه ،

حق عتابى وىردى زمان آشنالرم ،

اولنشدركه اولركده وظيفه سى طوغرىدن طوغرى يه
زراعت دكل . صنايع زراعى يى حمايه مصر و قدر .

شوالده ايلك اول يايلاجق شى شوايكى مؤسسه نك
وظيفه وشكلى تعيين ايتكدر . زراعت بانقه سى بويله
قيصه وعده لرله اقرضاتده بولند قجه سرمايه دارى مجبول ،
تحويللاتى مفعود برقره دى فونسيه بانقه سى شكلى محافظه
ايدر . لكن هيچ بر زمان بو مؤسسه لرك اور و ياده و حتى مصرده
تأمين ايلديكى منفعت عامه يى تأمين ايدم من زراعت مطلوباتى
تحصيله ؛ ديونانى تاديه و وساطت ايتد كجه بر زراعت
بانقه سى اولمقدن دخى اوزاق قالمقده در . امنيت صنديقى
حقنمه ده بو مطالعه وارد در .

تصرفه دلالت و وساطت ايدن بو مؤسسه املاكه
مقابل اقرضاتده بولند قجه ؛ مقصد اصلى يى نسيانه اوغرا تمش
اولور . خصوصيله امنيت صنديك اليوم بتون تصرفاته
بر حد تعين ايتماش اولمى مثلاً بشيوز ويا بيك ليرانى
دخى بر جزؤدان ايله قبولى كى مساعدى ؛ دولت اسهام
وتحويللاتنه التفات كوسترمامسى ؛ پك آجى اولمقده برابر
اعتراف ايتك لازمكوركه بو مؤسسه نك ولاياتده استقرار
وانكشافى دكل حق استانبولده دخى موجوديتنى تهلكيه
القا ايدر .

خصوصيله املاك رهنى معامله سنده جازى اولان
اصول - كه قيصه وعده لى اقرضاتدر - نه مديونه ونه
صنديغه منفعت تأمين ايدم چك ماهيته در . امنيت صنديقى
بزم اعتقاد منجه انحق بر تصرف بانقه سى حالنده قالمى و
كندوسنه توديع قلنان تصرفاتى دولت اسهامنه ياتيرمليدر .
بوجهت تهلكه لى كورينور سده ؛ عثمانلى اسهامنك سقوطنده
ايديله چك ضرر لر . املاك ارتهاننده كى ضرر لرله قياس
ايدلميه چك درجه ده آذر . تصرفاتمرك عثمانلى اسهامنه
توديعندن ايديله چك استفاده ايسه پك بيوكدر اولو
فائضك بر بيوك قسمى ينه بوملكتده قالور . ثانياً خلق
بوصورتله دولت اسهامنه امنيت ايدرك بالاخره عقدايديله چك

حقه اولان محبت صاف و شدید مز .

ایتدی بزی دوچار بونا حق جزالر .

نظر اجتماعی ایله درپیش ایدن بیرنی طرف ویا طرفدار حق اولان
کیمسه نلک لسان صمیمیتی واردر .

۳۹ نومرولو (اجتهاد) ده منتشر فقره مذکوره اوزره رینه

۴۱ نجی (اجتهاد) ده نشر ایدیلن منتسین طب دن آیدیلنی

م . نوری امضالی مکتوبی آلمشدم . مکتوبده دینیلیوردی :

« بویوک و محترم شاعر مزك (طقسان بشه طوغری)

سرنامه لی منظومه لری مناسبیله « عینی احوالک سزه عینی

حسیاتی الهام ایتمه دیکنی ، سوبلی (اجتهاد) ك ۳۹ نومرولی

نسخه سنده کورددم . بیر « طیب اجتماعی » نك داها اطرافلی

دوشونه جکی و واقفانه اداره کلام ایده جکی شبهه سزاوایدیغندن

لطفاً احوالات معلومه نك سزده تولید ایتدیکی حسیاتی

تشریح و ایضاح ایدرسه کز هم بزکنجلی تنویر ایتمش

اولاجا قسکز ، همده شایان تأسف اولان طغیانلره نهایت

ویره جکسکز ظننده ییم . »

بو مکتوبه عیناً شو جواب ویریلدی . وعینی نسخه ده

زیر مکتوبه درج ایدیلدی :

اقوام و حکومتاه متعلق قوانین ثابت و معروفه دن درکه

« هر ملت لائق اولدینی حکومته مالک اولور ، بواساس

قبول ایدیلنجه هر ملت لایق اولدینی بیر « پارلمان » و وجود

ویریر دعواسی ده سهولته قبول اولونور .

« یمین لر چیکنه یین ، لر چیکنه نیلن ، یمین لری و کندیسینی

چیکنه یینلره امکان وجود ویرن ملت .. یمین لری و کندیسینی

چیکنه یینلردن داها زیاده مؤأخذه ایدیلک سزادر :

مظلوم اولماق ظالم اولماق دیمک در !

ملت تعدی دیدم ایسه ، تعدی دیدم لر مصدر و متحمل اولان ده

ملت در .

متعدی لردن زیاده ، متعدی لر وجود ویرن لری ایقاز

و تعذیر ایتلک - مصیبت کور و لسه ده - مصیب در .

« عینی احوال بز عینی حسیاتی الهام ایتمه مشدر » عباره سنک

مدلولی ایشته بودر . حکومت لر ایچین مصدر لری اولان ملت

لر لائق اولدوقلری درجه دن داها یوکسک ، داها عالی ، داها ای

دیمه یه لزوم کورمه یورم . الفاظ و سطور کز شعار صمیمیت

ایله نشانه داردر . صمیمیت ایله حواله اولونان ضربه لر

جعلی و احتراض آلود نوازشلره مرجح در . آجیق

مکتوب کز ده ایکی نقطه اساسی کوریه یورم . بیر

توفیق فکرت بک آبدء صنعتی حقنده اجتهادده مؤأخذه کارانه

مطالعه یوروش اولمام در ؛ دیگر « اتحاد و ترقینک متین

بیر معارض سیاسی » ایکن سلیمان نظیف بکله تشریک

مساعی ایدره ک - عینا آلیورم - « هنوز تعرضه باشلایان

و قوتی سینئه ملتدن آلان ، مشروع بیر فرقه مخالفیه ،

قانونی آیاقلر آلتنه آلاق ، فکر عدالت و حسن انسانی

استخفاف و استحقار ایدره ک ، هجوم ایدن آلوده کین

و غرض بر جمعیتک مدافعینی [یعنی معاونین تحریریه سی]

میانسه داخل اولمام .

اولا :

حیران و احترامکار بیر محب قدیم و دأئیمی اولدیغم

توفیق فکرت بک (طقسان بشه دوغرو) عنوانی منظومه سی

حقده مؤأخذه کارانه مطالعه یوروش اولدیغ ذهانی غلط

تفهمن متحصل در : ۳۹ نومرولی (اجتهاد) ده (طقسان

بشه دوغرو) منظومه سی حقنده یازدیغم سطر لر حرفی آشونلردن

عبارت در :

« توفیق فکرت بک (طقسان بشه دوغری) عنوانیله

(وظیفه) غزه سنده بیر منظومه نشر ایتدی . محترم

شاعر مزك صمیمیت شاعریتنه بیان ایمان ایدره ز . عینی احوال

بزه عینی حسیاتی الهام ایتمه مشدر . بونکله برابر بواثر

بلند صناعت دن منبعث طغیانلره متلفز . »

بوسطر لر ده مؤأخذه کارلق دن زیاده تقدیر کارلق واردر .

عینی زنده ، احوال و شونی یالک ز نظر شاعرانه ایله دکل بیر آزده

(حق) غزته سنك ظهوری ۴۲ نومرولو (اجتهاد) ده شو
سطرلره اعلان ایتدم :

« بو آیه بیرندن اعتباراً بوعنوان آلتنده كونك
بیر غزته انتشاره باشلادی . قلمنده کی سخاربت و سخاربت
ایله محبوب و مهیب اولان سلیمان نظیف بکک ریاست
تحریریه سی آلتنده ایشله یور . آغیر باشلی در . اکثریتک
[یعنی حکومتک] حق اولان ایشلری مدافعه ، حق
اولمایانلری تنقید ایدیور . بو حیث ایله (حق)
بی طرف و یا طرفدار حق بیر جریده وطنی اولاجا قدر .
بوندن حق لرح و حق سزلر ، حق الانصاف ، استفاده
ایده جکلر در . »

بنم دلخواهجه بوبله اولان و بوبله اولمایه باشلادی
کوندن اعتباراً حق موجودیتنی - بنجه - غائب ایتمه سی
محقق بولونان بیر غزته نك ، اجتهاد ائمه واسطه ظهور و انتشار
اولماسنی منتله قبول ایتدم . بن رچته یازماق ایچین رچته
کاغذینک بیاض و یا صاری اولماسنه دقت ایدم جک دکل
أل ویریرکه هرلوند کاغداوزه رینه یازدیغ دساتیر طبعه عقل
وفته موافق و تدای ایدیلن مرضه نافع اولسون . مکتوب کزده
لطفاً اظهار ایتدی ککز حسیات متوجهانه کزه صورت
صمیمیه دمه مظهر بولونیور سه م ، بو حسیات ، اوزه رینه یازی یازدیغ
کاغذک رنگیله تحول ایتمه مه لیدر . « هر حاله طالی و وطنی بیر
خایه یه قوشدیغ کزه امیز » عبارده کزده بیان ایدیلن امنیتک
داها متین و مستحکم اولدیغی اثبات ایتمه ایسکز .

« آلوده کین و غرض بیر جمعیتک مدافعینی میانه داخل
اولیور سکز » سوزلری کمال اسفله اوقودم . زیر اجماعت
افرادی آرده سنده آلوده کین و غرض کیمسه لک بولونما دیغی
هیچ ادعا ایتمه مکه برابر نوزاداق زماندن بری آشناسی
اولدیغ شخصیت معنویه جمیتک آلوده کین و غرض اولدیغی
فکرینی - بلا خوف و رجا - قبول ایتمه دیکمی اعلان ایدم .
جمیت .. علی الدوام « بز (سه زارک) ک قانی علینده
دکل ، (سه زار) ک فکری علینده قیام ایدم جکز » دیمشدی

اولماق ممکن دکلدر . داهایو کسک ، داهایی اولان حکومتلر
بی قیلمایه محکوم اولدوقلری کی ملت لرینک مستحق اولدیغی
درجه دن دون مرتبه ده بولونان حکومتلر دخی مقنن رفته
یوکسلمه یه یا خود صحنه حاکمیت و اداره یی ترک ایتمه مجبور درلر .
شاعر و ادیب توفیق فکرت بکی ، بلا قید و شرط تحیل
ایتکده اصرار ایدم رز . سیاسی و اجتماعی توفیق فکرت
بکده ایسه اجتهاد اختلافیه اصلا اخلاص اولونمایان بیر صمیمیت
قارداشلی سلاملا رز . »

شو اعتقادده یم که بو سطرلر کافی درجه ده واضح در .
و هیچ بیر مواخذیه ی متضمن دکلدر .

ایکینجی نقطه اساسیه کچورم ؛
بن هیچ بیر زمان اتحاد و ترقی فرقه و یا جمعیتنه مخالف
اولان زمهره لک باراغی طایفام ؛ بن هیچ بیر زمان هنوز
تحصیلده بولونان کنج لک کرک مخالف ، کرک موافق جریان
سیاسی لره اشتراک ایله تماماً تحصیل عرفان و اجمال ذات
وصفاته صرف اولونماسی فرض اولان زمان و دقتلرندن
نه قادر آز اولور سه اولسون طرح و فدا ایتک هوسلری
تشجیع ایتدم . (طریزون) ده الآن منتشر (طارق)
غزته سنک ۵۳ و یا ۵۴ نومرولی و هر حاله بوندن بیر یق
سنه اول تاریخی بیر نسخه سنده امضام ایله نشر اولونمش
(کنج لره) عنوانی بیر مقاله نك مطالعه سنی تمی ایدم ،
بواقیقه ایچین صرف اونان زمانک دقیقه لری - دور
تحصیل و تعلیمده بولونان کنج لره ایچین ، سویله یورم -
مقطع و کوچوک اتحار لر در . مستقل ، ابواب حکومت دن
مستغنی ، غنی الب غنی الکیس آدم لری تشدیر مه ین ، مأموریت
ایچین اتحار ایدن کنج لره وجود دویرن (دارالجنون) لری سد
ایتک و اوزه لرلرینه « ننامه لی خانه » لوحه سی اصحاق ،
عتل سلیمجه ، یکانه یابیلجاق ایشدر ([ ])

معاونین تحریریه سی میانه کیردیکمی مواخذه ایتدی ککز
[ ] (اجتهاد) ک ۳۶ نسخه سنده (مأموریت ایچین
اتحار) عنوانی مقاله یه بافک .

صوریورسکیز. «تبدیل مجرا» یه بیر اثر، بیر دلیل کوستر-مه یورسکیز. بن دون و بوکون عینی «پره نسیب» کُ سالک و مدافعی بولونماقدهم. انصافه دعوت ایدرم، «حق» ده منتشر هانکی مقاله «هدف» ده «اقدام» ده ویا لایعالتین بیر دیگر غزنده نشر اولونامزدی؟ و شیمدی یازلمش هانکی سطرط وار، که بوندن ایکی ویا اوچ سنه ویا داها زیاده اول یازلمش دیگر بیر سطرطله - «پره نسیب» جه - غیر مؤلف اولسون. (اجتهاد) ک آلتی یدی آئی اولکی بیر نسخه سنده منتشر (بن بویه حقیقه اینانام) مقاله سنی بوکون عینی شدتله امضالارم. کنجاره صوک و دایمی سوزم شودر: منور و طنداشلرک اک معنا، اک مهم ایشی ملتده تربیه مدنیه و اجتماعیه ثروتی آر تدریمق و بو ثروتی محافظه ایتمک در؛ هر قوتک منبی بو حیات درونیده در. - (نمیل بومی) ایله برابر سویله یهرم - هرشی بو حرم مظلومه حاضر لانان بیر الهام عمومی و بیر الجای عمومی یه تابع در. بوالهام و الجای عمومی هر زده یکدیگرینه تصادف ایدر لسه اوراده اوزون اوزادی یه اعمالک تفصیلاتنه، شکله، الفاظه، احکامی اوزره وقوعه کلدیگرلی قواعد ثابتیه عطف نظر دقت ایتمک محل یوقدر. واسطه لری غایه لینه قولایجه تطبیق ایدر لر. ایمان ویرلسین، آثار و اعمالده مالک بولونماق مقرر در. اگر بعض شی اکسیلیرسه ایمان اکسیکک یرنی طولدورور. پولیتیکه ده تبعه لک محافظه امین حریتی، ایچنده هر احتمال قارشی تدبیر آلینش، هیچ بیر جهت نظر دن دور طو توماش اولاراق مرتب بیر (قانون اساسی) نک متن صریحی دکلدر: قدیم سر آزادلنک جوارنده بیر کورولتو ایشیدیلیر ایشیدیلز حال مدافعه آلاقدده چالاک، بیر عنعنه تاریخیه نک ماورای فضا سنده، اسکی پارشوملرک ناکافی و سالخورده دستورلری آلتنده بیر عزم و ارادتک حاضریت دایمه سی در، که حریت انامه نکهمان اولور.

۱۴ مارت سنه ۱۳۲۸ استانبول

عبدالله هودت

واو عشق ایله ایارله مشدی، قان علینده قیام ایدنلر جمعیتک شخص معنویسیله علاقه دار دکل در و اونک مدفوه اتندن عداولونماق اقتضا ایدر.

هر زمه یازار سه یازیم، هانکی فرقه ده بولونور سه ی بولونایم، سز نیم الکز بیر قباحتمی عفو ایتمک. اوقباح صمیم قلبمه حق و وطنه خیرلی اعتقاد ایتدیکم دعوالری تبلیغ و مدافعه ده، شدت عزم و رزمده کورم جککیز قفور و انهزال در. بوکون بیر فرقه ده، یارین دیگر فرقه ده، او بیر کون دها غیر مولود بیر فرقه ایچنده بولونابیلیم. فقط ابدیاً صادق و مربوط قالا جانم بیریر دائماً باقی در: حق و وجدان.

جذبۀ دیدار ایله مجذوب اولان هشیارلر

چاره و صلت ایسه هجرانی ایار اختیار!

«حق» ک ایلهک نسخه سنده کی (اقلیتک وظیفه سی) عنوانلی مقاله می لطفاً بیر دفعه، بیر دفعه اوقومش ایسه کز بیر اکینجی دفعه داها اوقویک. نه اقلیتی شیاطین، نه اکثریتی ملایک کورنلردن اولما دینمی آکلایک. بوکون وطن، قوتلی بیر حکومت شتله محتاج در. خارجه قارشی ده داخله قارشی ده متب، محکم بیر حکومت وجود بولسون. اوزمان اونک اکر یلککری اولور سه بیر ارسلان ایله مبارزه ایدر جه سنه اونی تنقید ایدر ز. خلوص ایله، نیت حسنه ایله مسلح اولاراق اونا صولت ایده بیلیرز. حدود و وطنک بیر طرفنده اسکی بیر دشمن، هر طرفنده ایتالیان، دیشلری کوسته ریرکن، بن ارسلانک نازیخی مطلق چکرم.

«افکار سیاسییه کز» بوقادر سرعتله تبدیل مجرا ایتدیرن اسبابی بز کنجاره ایضاح بیورور سه کز - که بزلی بویوک بیر تشویش افکار دن قورتاراجا قسکیز - بیوک بیر وظیفه وطنیه یی ایفا ایتش اولاجا کز ی احتراماتمه تردیفاً عرض ایدرم .. «دیورسکیز». بوقره انتهاییه کز ده جواب بیریم.

افکار سیاسییه مده سرعتله تبدیل مجرا ایتدیرن سببی